A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2011. október 20.*

A C-123/10. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Gerichtshof (Ausztria) a Bírósághoz 2010. március 8-án érkezett, 2010. február 9-i határozatával terjesztett elő az előtte

Waltraud Brachner

és

a **Pensionsversicherungsanstalt**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, A. Prechal (előadó), K. Schiemann, L. Bay Larsen, és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: V. Trstenjak,
hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. április 13-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az osztrák kormány képviseletében G. Hesse, meghatalmazotti minőségben,

– Írország képviseletében D. O'Hagan és N. Travers, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében V. Kreuschitz és M. van Beek, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2011. június 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló, 1978. december 19-i 79/7/EGK tanácsi irányelv (HL 1979. L 6., 24. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet 215. o.) 4. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a W. Brachner és a Pensionsversicherungsanstalt (öregségi biztosítási szervezet) azon öregségi nyugdíj összege emelésének a tárgyában folyamatban lévő eljárás keretében terjesztették elő, amelyben a 2008-as évre előírt nyugdíjkorrekciós rendszer címén részesült.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 79/7 irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv célja a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósítása (a továbbiakban: »az egyenlő bánásmód elve«) a szociális biztonság és a 3. cikk szerinti szociális védelem egyéb elemeinek tekintetében."

4 Az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Ezt az irányelvet kell alkalmazni:

a) azokra a törvényileg szabályozott rendszerekre, amelyek a következő kockázatok ellen nyújtanak védelmet:

[...]

– idős kor,

[...]

b) a szociális segélyre, amennyiben kiegészíti vagy helyettesíti az a) pontban említett rendszereket."

5 Ugyanezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Az egyenlő bánásmód elve azt jelenti, hogy semmilyen nemi megkülönböztetés nem állhat fenn, sem közvetlenül, sem közvetetten, különös tekintettel a családi állapotra és a családi jogállásra történő hivatkozással a következő területeken:

[...]

– a juttatások kiszámítása tekintetében, ideértve a házastársnak és az eltartottaknak járó pótlékokat, valamint a juttatásokra való jogosultság tartamára és fenntartására vonatkozó feltételeket."

A nemzeti jog

6 A társadalombiztosításról szóló, 1955. szeptember 9-i általános törvény (Allgemeines Sozialversicherungsgesetz; BGBl. 189/1955; a továbbiakban: ASVG) 108. §-a (5) bekezdésének alapügyre alkalmazandó változata a következőképpen rendelkezik:

„Korrekciós tényező: a szociális biztonság, a nemzedékek és a fogyasztóvédelem ügyeinek szövetségi minisztere minden évben köteles legkésőbb az adott év november

30-ig rendeletben meghatározni a következő naptári évre vonatkozó korrekciós tényezőt (108f. §). A rendeletet jóváhagyás céljából a szövetségi kormány elé kell terjeszteni. Ellentétes rendelkezések hiányában a társadalombiztosítás keretei között a nyugdíjak, valamint az ellátásokhoz kapcsolódó fix pénzösszegek emelése tekintetében a korrekciós tényezőt kell használni."

7 Az ASVG 108f. §-ának szövege a következő:

„(1) A szociális biztonság, a nemzedékek és a fogyasztóvédelem ügyeinek szövetségi minisztere köteles minden naptári évre a 108e. § (9) bekezdésének 1. alpontja értelmében vett irányérték figyelembevételével meghatározni a korrekciós tényezőt.

(2) Az irányértéket úgy kell meghatározni, hogy a nyugdíjaknak az irányértékkel történő korrekciója alapján történő emelése megfeleljen a fogyasztói árak (3) bekezdés értelmében vett emelkedésének. Három tizedesjegyre kell kerekíteni.

(3) A fogyasztói árak emelkedését tizenkét naptári hónapra, a korrekciós évet megelőző év júliusáig vett átlagos emelkedés alapján kell kiszámolni, amelynek során a 2000. évre vonatkozó fogyasztói árindexet, vagy az annak a helyébe lépő indexet kell használni. […]"

8 Az ASVG 108h. §-ának (1) bekezdése értelmében:

„Évente január 1-jén kezdődő hatállyal

a) a nyugdíjbiztosításból folyósított valamennyi olyan nyugdíjat, amelyre az adott év január 1-je előtt szereztek jogosultságot

[...]

fel kell szorozni a korrekciós tényezővel. […]”

9 A szociális ügyek és a fogyasztóvédelmi ügyek szövetségi minisztere határozatban (BGBl. II, 337/2007) a 2008-as évre vonatkozóan 1,017-ben rögzítette az ASVG alapján fizetett nyugdíjak korrekciós tényezőjét.

10 Az ASVG 634. §-a (10) bekezdésének a jogszabályoknak a B-VG egészségügyi rendszer 2008–2013. évekre vonatkozó szervezéséről és finanszírozásáról szóló 15a. cikkének megfelelően kötött megállapodáshoz való igazításáról szóló szövetségi törvényből (Bundesgesetz zur Anpassung von Rechtsvorschriften an die Vereinbarung gemäß Art. 15a B-VG über die Organisation und Finanzierung des Gesundheitswesen für die Jahre 2008 bis 2013, BGBl. I, 101/2007; a továbbiakban: 2007. évi módosító törvény) adódó változata az Österreichischer Seniorenrattal (Osztrák Időskori Tanács) kötött megállapodást követően a 2008-as évre egy rendkívüli nyugdíjemelést ír elő.

11 Az említett rendelkezés értelmében:

„A 108h. § (1) bekezdésének első mondatától eltérően a 2008. naptári évben minden, havi 746,99 eurót meghaladó nyugdíjat nem a korrekciós tényezővel kell felszorozni, hanem a következőképpen kell megemelni: amennyiben a nyugdíj havonta

1. a 746,99 eurót meghaladja, de legfeljebb 1050 euró, 21 euróval emelkedik;

2. az 1050 eurót meghaladja, de legfeljebb 1700 euró, 1,020-as tényezővel kell felszorozni;

3. az 1700 eurót meghaladja, de legfeljebb 2161,50 euró, az említett értékek között 2,0%-ról lineárisan 1,7%-ra csökkenő százalékkal kell megemelni;

4. a 2161,50 eurót meghaladja, 36,57 euróval emelkedik."

12 Az osztrák területen lakóhellyel rendelkező, olyan öregségi vagy túlélő hozzátartozói nyugdíjban részesülő személyek, amelynek az összege a biztosítási jogviszony rövid tartama vagy a nyugdíjalap alacsony mértéke miatt olyan csekély, hogy az a létminimumot már nem fedezi, főszabály szerint kompenzációs pótlékra jogosultak, feltéve hogy a figyelembe veendő jövedelmük nem haladja meg azt a küszöböt, amelyet e pótlék nyújtása érdekében állapítottak meg.

13 Az ASVG 292. §-ának (2) bekezdése e tekintetben előírja, hogy a nyugdíjassal közös háztartásban élő házastárs teljes nettó jövedelmét figyelembe kell venni annak meghatározásához, hogy e küszöbre tekintettel e nyugdíjas jogosult-e kompenzációs pótlékra.

14 Amennyiben valamely személy és a vele közös háztartásban élő házastárs bruttó nyugdíjának és más nettó jövedelmének az összege a kompenzációs pótlék küszöbe alatt van, e személy jogosult az említett támogatásra olyan összeg erejéig, amely megegyezik az összes jövedelme és az e küszöb közötti különbséggel.

15 Az ASVG 293. §-ának a 2007. évi módosító törvényből adódó változata előírja a kompenzációs pótlék küszöbének az egyedülálló nyugdíjasok esetében 726-ról 747 euróra, a házastársukkal közös háztartásban élő nyugdíjasokra vonatkozóan pedig 1091,14 euróról 1120 euróra történő rendkívüli emelését.

Az alapügy és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

16 Az 1947. június 8-án született W. Brachner az ASVG alapján a Pensionsversicherungsanstalttól öregségi nyugdíjat kap, amelynek az összege 2007-ben havi bruttó 368,16 euró volt. Nem jogosult kompenzációs pótlékra, mivel házastársa nettó 1340,33 euró összegű havi nyugdíjban részesül, amely – hozzáadódva a saját jövedelméhez – olyan összeget eredményez, amely meghaladja az említett pótlék küszöbe által előírt összeget.

17 2008. május 8-i határozatával a Pensionsversicherungsanstalt megállapította, hogy W. Brachner nyugdíja a 2008-as évre vonatkozóan megállapított 1,017-es korrekciós tényezőre figyelemmel 2008. január 1-jétől havi bruttó 374,42 euróra nő, vagyis nyugdíjának összege 1,7%-kal fog emelkedni.

18 W. Brachner e határozat ellen keresetet nyújtott be a Landesgericht Linzhez (linzi tartományi bíróság) 2008. január 1-jétől havi bruttó 389,16 euró összegű nyugdíj fizetését, vagyis 21 eurós emelést kérve, amelyet az ASVG 634. §-a (1) bekezdésének a 2007. évi módosító törvényből adódó változata olyan nyugdíjak esetében ír elő, amelyeknek a havi összege 746,99 és 1050 euró között van.

19 Keresetének alátámasztására W. Brachner azzal érvelt, hogy az osztrák jogalkotó által a 2008-as pénzügyi évre vonatkozóan előírt korrekció összeegyeztethetetlen az egyenlő bánásmód elvével, hogy sérti a tulajdonjog alkotmányos garanciáját, és a 79/7 irányelv 4. cikkével ellentétes, nőkkel szembeni közvetett hátrányos megkülönböztetéssel jár.

20 2008. július 8-i ítéletével a Landesgericht Linz helyt adott W. Brachner keresetének, megállapítva azt, hogy a 2008-as pénzügyi évre előírt nyugdíjkorrekcióval a nőkkel szembeni jogellenes közvetett hátrányos megkülönböztetés valósul meg.

21 Ezen ítéletet módosította a munkajog és a szociális jog területén fellebbviteli bíróságként eljáró Oberlandesgericht Linz (linzi tartományi fellebbviteli bíróság) 2008. augusztus 13-i ítélete. W. Brachner tehát felülvizsgálat iránti kérelmet nyújtott be az Oberster Gerichtshofhoz (legfelsőbb bíróság).

22 2009. szeptember 24-i ítéletével a Verfassungsgerichtshof (Alkotmánybíróság) elutasította azokat a kérelmeket, amelyek között szerepelt az Oberster Gerichtshof által a W. Brachnert érintő ügyben benyújtott kérelem, amely kérelmek az ASVG 2008-as pénzügyi évre vonatkozó nyugdíjkorrekcióval kapcsolatos rendelkezéseinek a megsemmisítésére irányultak annyiban, amennyiben a 2007. évi módosító törvény csak a 746,99 euró feletti nyugdíjakra korlátozza e pénzügyi év tekintetében a rendkívüli nyugdíjemelést. E kérelmek az egyenlő bánásmód és a tulajdonjog elvének a megsértésére alapított alkotmányjogi jogalapokra támaszkodtak.

23 Mivel a Verfassungsgerichtshof elutasította e kérelmeket, az Oberster Gerichtshof az alapeljárásban szóban forgó ügyben hivatalból folytatta le a felülvizsgálati eljárást.

24 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az előtte folyamatban lévő eljárás tárgya ezentúl azon, a felek között továbbra is vitás kérdés eldöntése, hogy az osztrák jogalkotó által a 2008-as pénzügyi évre előírt nyugdíjkorrekció a nőkkel szembeni közvetett hátrányos megkülönböztetés fennállása miatt sérti-e a 79/7 irányelv 4. cikkét.

25 E tekintetben az Oberster Gerichtshof először is megállapítja, hogy a feleket megosztja az a kérdés, hogy a nyugdíj alapügyben szóban forgó évenkénti korrekciós rendszere a 79/7 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének hatálya és különösen az abban szereplő „juttatások számításának" a fogalma alá tartozik-e.

26 Az említett bíróság a W. Brachner által elszenvedett közvetett hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatban másodszor megállapítja, hogy a 2008-as évre vonatkozóan végrehajtott nyugdíjkorrekció az érintett nyugdíjasok eltérő bánásmódjához vezet annyiban, amennyiben a korrekciós pótlék küszöbe alatti nyugdíjakat csak 1,7%-kal emelték, míg a 747 és 2160 euró közötti nyugdíjak magasabb emelésben részesültek.

27 Meg kell tehát vizsgálni, hogy ezen eltérő bánásmód olyan hátránnyal jár-e, amely a férfiakhoz képest a nőket jelentősen nagyobb számban érint.

28 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben a következő, az ASVG hatálya alá tartozó személyekre vonatkozó 2007. decemberi statisztikai adatokból adódó megállapításokra utal:

– saját kereső tevékenysége alapján 1 325 762 személy, amelyből 614 293 férfi és 711 469 nő részesült öregségi nyugdíjban;

– 562 463 személy, amelyből 408 910 nő és 153 553 férfi kapott havi 750 eurós összegnek megfelelő vagy ennél kevesebb nyugdíjat (a továbbiakban: kisnyugdíj), vagyis a nyugdíjas nők 57%-a és a nyugdíjas férfiak 25%-a.

29 A kérdést előterjesztő bíróság szerint ebből az következik, hogy a 2008-as pénzügyi évre vonatkozó nyugdíjkorrekcióval hátrányosan érintett nők aránya a férfiak arányánál körülbelül 2,3-szor nagyobb.

30 Az Oberster Gerichtshof harmadszor megjegyzi, hogy a Pensionsversicherungsanstalt azzal érvelt, hogy az ilyen eltérő bánásmód objektíve igazolható mindenekelőtt azért, mert a nők a férfiaknál rövidebb ideig fizetnek járulékot, mivel a nők ezen utóbbiaknál hamarabb mennek nyugdíjba, ezt követően azért, mert a nők a férfiaknál hosszabb időn keresztül kapják a nyugdíjukat, mivel a várható élettartamuk átlagosan hosszabb a férfiak várható élettartamánál, és végül azért, mert a 2008-as pénzügyi évre vonatkozó kompenzációs pótlék küszöbe az egyedülálló nyugdíjasok esetében havi 21 euróval és az egy másik személlyel közös háztartásban élő nyugdíjasok esetében körülbelül havi 29 euróval nő.

31 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt úgy véli, hogy a nők járulékfizetésének rövidebb időtartamára alapított igazolást el kell utasítani, mivel a szóban forgó évenkénti korrekció a nyugdíjjogosultak vásárlóerejét kívánja fenntartani a nyugdíjak összegének a fogyasztói árak alakulására tekintettel történő valorizációján keresztül, és hogy e korrekció tehát nem eleme az ellátásnak, amelynek az összege a járulékfizetés összegéhez és annak időtartamához kapcsolódik.

32 Ezt követően az Oberster Gerichtshof úgy véli, hogy az a tény, hogy a nők a nyugdíjukat a férfiakénál hosszabb várható élettartamuk miatt átlagosan hosszabb időn keresztül kapják, szintén nem igazolhatja a szóban forgó eltérő bánásmódot, mivel közvetlenül a nemen alapuló tényezőről van szó, amely a Bíróság ítélkezési gyakorlatára

tekintettel természeténél fogva nem vehető figyelembe (a C-317/93. sz. Nolte-ügyben 1995. december 14-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-4625. o.] 28. pontja).

33 Végül a kompenzációs pótlék küszöbének az emelésére alapított igazolással kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a statisztikai adatokból kiderül, hogy 136 771 személy, amelyből 64 166 férfi és 72 605 nő, kapott kompenzációs pótlékot az öregségi nyugdíján felül.

34 Márpedig, mivel az ASVG hatálya alá tartozó személyekkel kapcsolatban a nyugdíjas nők 57%-a kap kisnyugdíjat, míg ez csak a nyugdíjas férfiak 25%-a esetében áll fenn, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a nőknek a férfiak számát egyértelműen meghaladó száma nem kap kompenzációs pótlékot, és ezért nem részesülhet e pótlék küszöbének az 2008-as évre vonatkozó nyugdíjkorrekció keretében előírt emelésében.

35 Az Oberster Gerichtshof ezenkívül úgy véli, hogy bár a házastárs jövedelmének a kompenzációs pótlékra való jogosultság megállapításának az érdekében történő figyelembevétele valóban igazoltnak tűnik, mivel ezen ellátás a létminimumot kívánja biztosítani (a C-226/91. sz. Molenbroek-ügyben 1992. november 19-én hozott ítélet [EBHT 1992., I-5943. o.]), ebből nem következik az, hogy az ilyen figyelembevétel igazolható a nyugdíj egy évenkénti nyugdíjkorrekciós intézkedés keretében is.

36 Az említett bíróság szerint ugyanis az évenkénti nyugdíjkorrekció célja alapvetően a nyugdíjak vásárlóerejének a fenntartása, tehát célja teljes mértékben különbözik a kompenzációs pótlékkal kitűzött céltól.

37 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy e tényezők fényében felmerül a kérdés, hogy a kompenzációs pótlék küszöbének az emelése igazolhatja-e azt a kisebb emelést, amelyet a 2008-as korrekció a kisnyugdíjak esetében előír, és azt a tényt, hogy a nők jelentősen nagyobb számát érinti hátrányosan, mint a férfiakét, mivel az e kompenzációs pótlékra vonatkozó szabályok alapján a nyugdíjjogosultnak és a vele közös háztartásban élő házastársának más jövedelmeit kizárólag csak a kisnyugdíjasok esetében veszik figyelembe, míg a nagyobb nyugdíjjal rendelkező jogosultak magasabb emelésben részesülnek, anélkül hogy az ő vagy a házastársuk más jövedelmeit figyelembe vennék.

38 Ilyen körülmények között az Oberster Gerichtshof úgy döntött, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [79/7] irányelv 4. cikkét, hogy az évenkénti nyugdíjkorrekciónak (valorizáció) a kötelező nyugdíjbiztosítási rendszerről szóló jogszabályokban előírt rendszere is a hátrányos megkülönböztetés e rendelkezés (1) bekezdése szerinti tilalma alá esik?

2) A 1) kérdésre adandó igenlő válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a [79/7] irányelv 4. cikkét, hogy azzal ellentétes az évenkénti nyugdíjkorrekcióról szóló olyan nemzeti rendelkezés, amely a kisnyugdíjasok egy meghatározott csoportja számára a más nyugdíjasokra alkalmazandónál potenciálisan kisebb mértékű emelést ír elő, amennyiben e szabályozás a férfi nyugdíjasoknak a 25%-át, a női nyugdíjasoknak azonban az 57%-át érinti hátrányosan, és hiányzik annak objektív igazolása?

3) A 2) kérdésre adandó igenlő válasz esetén: igazolható-e a nők nyugdíjuk évenkénti emelése során történő hátrányban részesítése azzal, hogy a munkavállaló nők hamarabb részesülnek nyugdíjban, hogy hosszabb ideig kapják nyugdíjukat, vagy azzal, hogy a szociális jogi minimáljövedelem-küszöb (a kompenzációs pótlék küszöbe) aránytalanul emelkedett, vagy e mindhárom indokkal együtt, ha a szociális jogi minimáljövedelem biztosításáról (kompenzációs pótlék) szóló rendelkezések a nyugdíjas egyéb saját jövedelmének, valamint a vele közös háztartásban élő házastársa jövedelmének a beszámítását írják elő, miközben más nyugdíjasok esetében a nyugdíjemelésre a nyugdíjas egyéb saját jövedelmének vagy a házastársa jövedelmének beszámítása nélkül kerül sor?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

39 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy a 79/7 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a nyugdíj olyan évenkénti korrekciós rendszere, mint amelyről az alapügyben szó van, ezen irányelv hatálya alá tartozik, és így az e rendszerre vonatkozó rendelkezések a hátrányos megkülönböztetés említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében kimondott tilalma alá tartoznak.

40 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy ahhoz, hogy egy ellátás a 79/7 irányelv hatálya alá tartozzon, az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében felsorolt kockázatok elleni védelem törvényileg szabályozott rendszerét kell teljesen vagy részben alkotnia, vagy azonos céllal rendelkező szociális segély egyik formájának kell minősülnie, valamint közvetlenül és ténylegesen kell e kockázatok valamelyike elleni védelemhez kapcsolódnia (lásd többek között a C-382/98. sz. Taylor-ügyben 1999. december

16-án hozott ítélet [EBHT 1999., I-8955. o.] 14. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

41 Mivel vitathatatlan, hogy az alapügyben szóban forgó ellátás részét képezi egy törvényileg szabályozott rendszernek annyiban, amennyiben törvény írja elő, vagyis az ASVG-nek a 2008-as évre vonatkozó nyugdíjkorrekciós rendszert érintő rendelkezései, meg kell még vizsgálni, hogy ezen ellátás közvetlenül és ténylegesen kapcsolódik-e a 79/7 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében felsorolt kockázatok bármelyike elleni védelemhez.

42 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az ASVG alapján folyósított olyan nyugdíj, mint amelyben W. Brachner is részesül, olyan ellátásnak minősül, amely nyilvánvalóan közvetlenül és ténylegesen kapcsolódik az említett kockázatok egyikéhez, vagyis ahhoz, amely az idős kort érinti.

43 Ez érvényes az olyan nyugdíj évenkénti korrekciós rendszerére is, mint amelyről az alapügyben szó van.

44 Ugyanis magához a nyugdíjhoz hasonlóan annak utólagos korrekciója a jogszabályban előírt nyugdíjkorhatárt elérő személyek időskori kockázatok elleni védelmét célozza annak biztosításán keresztül, hogy e személyek többek között nyugdíjasként fennálló szükségleteikre tekintettel rendelkezhessenek a szükséges eszközökkel.

45 Amint a kérdést előterjesztő bíróság megjegyezte, az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer célja a nyugdíjak vásárlóerejének azok összegének a fogyasztói árak alakulására tekintettel történő valorizációján keresztül történő fenntartása.

46 Ezenkívül az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszernek a kérdést előterjesztő bíróság által bemutatott azon céljára tekintettel, hogy a fogyasztói árak alakulására tekintettel megőrizze a nyugdíjak vásárlóerejét, nem tekinthető úgy, hogy olyan rendszerről van szó, amely a törvény által meghatározott adott összeg alatti forrásokkal rendelkező személyeknek bizonyos feltételek mellett olyan különös ellátást biztosít, amely lehetővé teszi e személyeknek, hogy kielégíthessék szükségleteiket, és amelyről a Bíróság megállapította, hogy nem tartozik a 79/7 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja alá (a C-63/91-C-64/91. sz., Jackson és Cresswell egyesített ügyekben 1992. július 16-án hozott ítélet [EBHT 1992., I-4737. o.] 17. pontja.)

47 Az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer által előírt rendkívüli emelés ugyanis akkor is jár, ha a nyugdíjasok nem küzdenek pénzügyi és anyagi nehézségekkel. Ráadásul csak a jogszabályban előírt nyugdíjkorhatárt elérő személyek részesülhetnek e korrekciós rendszerből, és így az ennek címén történő emelés nyújtása minden esetben az időskor kockázatának a bekövetkezésétől függ (lásd analógia útján a fent hivatkozott Taylor-ügyben hozott ítélet 23–25. pontját).

48 Az említett korrekciós rendszer tehát különbözik olyan más rendszerektől is, amelyekről a Bíróság már határozott, és amelyek a 79/7 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében említett kockázatok egyikének a bekövetkezése miatt nyújtott kiigazításokra vonatkoztak, és amelyekről a Bíróság megállapította, hogy ez a körülmény önmagában nem elegendő ahhoz, hogy azon alapellátás, amelyre e kiigazítások vonatkoznak, és amely ilyen kockázatra nem irányul, a 79/9 irányelv hatálya alá tartozzon (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Jackson és Cresswell egyesített ügyekben hozott ítélet 19. pontját).

49 A jelen ügyben azon körülménnyel jellemzett rendszerről sincs szó, hogy a törvény rögzíti az érdekeltek elméleti szükségleteinek azon összegét, amely az ellátás meghatározásának az alapjául szolgál, elvonatkoztatva minden, a 79/7 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében felsorolt kockázat bármelyikének a bekövetkezésére vonatkozó megfontolástól, amely rendszerről a Bíróság megállapította, hogy semmiképpen sem

tartozik ezen irányelv hatálya alá (a fent hivatkozott Jackson és Cresswell egyesített ügyekben hozott ítélet 20. pontja).

50 Továbbá, figyelembe véve az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer célját, a nyugdíjak összegének az általa előírt későbbi módosítása tekinthető a 79/7 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének értelmében vett „juttatások kiszámítása" alá tartozónak.

51 Nem fogadható el azon ellentétes értelmezés, miszerint az ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt tilalom csak az olyan ellátásnak a kezdeti kiszámítására vonatkozik, amely a 79/7 irányelv hatálya alá tartozik, mivel az ellátás annak 3. cikkének (1) bekezdésében felsorolt kockázatok valamelyikére vonatkozik.

52 Amint ugyanis a főtanácsnok az indítványának az 59. pontjában megjegyzi, egy ilyen megszorító értelmezés, amely látható igazolás nélkül a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés tilalmának a terjedelmében fennálló jelentős hiányosságnak az elismeréséhez vezet, sérti mind a 79/7 irányelv azon célját, miszerint – amint annak első preambulumbekezdésében szerepel – biztosítani kell az egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósítását, amely elvnek az alapvető jelentőségét a Bíróság több alkalommal is hangsúlyozta (lásd többek között a C-356/09. sz. Kleist-ügyben 2010. november 18-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-11939. o.] 39. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), mind ugyanezen irányelv hatékony érvényesülését.

53 A fentiekre tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 79/7 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nyugdíj olyan évenkénti korrekciós rendszere, mint amelyről az alapügyben szó van, ezen irányelv hatálya alá tartozik, és ezért vonatkozik rá a hátrányos megkülönböztetés ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében kimondott tilalma.

A második kérdésről

54 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy a 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely a kisnyugdíjasok egy meghatározott csoportját kizárja a rendkívüli nyugdíjemelésből, és ez utóbbiakra a más nyugdíjasokra alkalmazandónál kisebb mértékű emelést ír elő, ami ahhoz vezet, hogy jóval több nőt, mint férfit érint hátrányosan.

55 Meg kell állapítani, hogy az olyan nemzeti jogszabály, mint amely az alapügyben szerepel, nem tartalmaz közvetlen hátrányos megkülönböztetést, mivel különbségtétel nélkül alkalmazandó a férfi és a női munkavállalókra. Azt kell tehát megvizsgálni, hogy ez a jogszabály minősülhet-e közvetett hátrányos megkülönböztetésnek.

56 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy közvetett hátrányos megkülönböztetés áll fenn, ha valamely, bár semlegesen megfogalmazott nemzeti intézkedés alkalmazása ténylegesen sokkal több nőt érint hátrányosan, mint férfit (lásd többek között a C-537/07. sz. Gómez-Limón Sánchez-Camacho ügyben 2009. július 16-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-6525. o.] 54. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

57 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság szerint az alapügyben szóban forgó nyugdíjkorrekciós rendszer rendelkezéseiből és különösen az ASVG 634. §-a (10) bekezdésének a 2007. évi módosító törvényből adódó változatából következik, hogy az olyan személyeket, mint W. Brachner, akik kisnyugdíjban, vagyis a kompenzációs pótlék küszöbe alatti összegű nyugdíjban részesülnek, hátrány éri, mivel kizárják őket abból a rendkívüli emelésből, amelyet a magasabb nyugdíjban részesülő személyeknek nyújtanak, és mivel főszabály szerint csak az ASVG 108h. §-ának (1) bekezdésében előírt kisebb, a 2008-as évre vonatkozóan 1,7%-ban rögzített emelésre jogosultak.

58 Felmerül tehát a kérdés, hogy e hátrány valóban a nők jóval nagyobb számát érinti-e, mint a férfiakét.

59 Ahhoz, hogy e kérdést meg lehessen válaszolni, meg kell vizsgálni, hogy – amint a kérdést előterjesztő bíróság bemutatta – a nyugdíjasok említett hátrányt elszenvedő kategóriája a nőknek a férfiakénál jóval nagyobb számából áll-e.

60 Az első ténykörülmény, amely jelzi, hogy e hátrány a nőknek a férfiakénál jóval nagyobb számát érinti, aminek jelentőséget kell tulajdonítani, és ami ezenkívül az elemzés nélkülözhetetlen elemét alkotja (lásd a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló, 1976. február 9-i 76/207/EGK tanácsi irányelv [HL L 39., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 187. o.] keretében a C-197/97. sz., Seymour-Smith és Perez ügyben 1999. február 9-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-623. o.] 59. és 60. pontját), a kisnyugdíjban részesülő nők száma, amelyet az ASVG alapján nyugdíjban részesülő nők teljes számához viszonyított arányban fejeznek ki, és a nyugdíjas férfiakra vonatkozó ugyanezen arány közötti különbségre vonatkozik.

61 Márpedig szintén a kérdést előterjesztő bíróság rendelkezésére álló statisztikai adatok alapján ezen arány 57% a nyugdíjas nők esetében és 25% a nyugdíjas férfiak esetében.

62 Más szóval az ASVG alá tartozó személyekkel kapcsolatban a nyugdíjas férfiak 75%-a részesülhetett rendkívüli nyugdíjemelésben, míg ez a nyugdíjas nőknek csak a 43%-a esetében állt fenn.

63 Ilyen különbség eléggé jelentős ahhoz, hogy azon következtetés alátámasztására alkalmas, fontos ténykörülménynek minősüljön, amely következtetést azonban csak a kérdést előterjesztő bíróság vonhatja le, miszerint a kisnyugdíjak azon rendkívüli emelésből történő kizárása, amelyet az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer előír, a nyugdíjas nőknek a nyugdíjas férfiakénál valóban jelentősen nagyobb arányát érinti hátrányosan.

64 Feltételezve azt, hogy e statisztikai adatokat a kérdést előterjesztő bíróság végérvényesen fogadta el, nem kérdőjelezhetők meg az ebből következő ténykörülmények, ha ezen elemzésben figyelembe vették a korrekciós pótlék küszöbének a 2008-as évre vonatkozó, a 2007. évi módosító törvényben is előírt rendkívüli emelését is, amelyből főszabály szerint részesülhetnek a kisnyugdíjra jogosultak.

65 Azon kisnyugdíjban részesülő férfi és női nyugdíjasok ASVG alapján nyugdíjat kapó férfi és női nyugdíjasok össz-számához viszonyított arányának az összehasonlítása, akik alapvetően azon oknál fogva nem tarthatnak igényt a korrekciós pótlékra, hogy a háztartás összbevétele az e pótlékból való részesüléshez megállapított küszöb felett van, azt mutatja ugyanis, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által benyújtott statisztikai adatok alapján ezen arány 47% a nyugdíjas nők és 14% a nyugdíjas férfiak esetében.

66 Ezenkívül ugyanezen adatokból kiderül, hogy a kisnyugdíjas nők 82%-a főszabály szerint a jövedelmek összesítésének szabálya miatt nem kap korrekciós pótlékot, míg ez a kisnyugdíjas férfiaknak csak az 58%-a esetében áll fenn.

67 A statisztikai összefüggésből való ezen következtetések, ha azokat megerősíti a kérdést előterjesztő bíróság, jelzik, hogy ha figyelembe vennék a korrekciós pótlék küszöbének a 2008-as évre vonatkozó, a 2007. évi módosító törvényben előírt rendkívüli emelését, a kisnyugdíjaknak az ugyanezen törvényben előírt rendkívüli emelésből

történő kizárása miatt hátrányt elszenvedő nyugdíjas nőknek és a nyugdíjas férfiaknak az aránya közötti eltérés nem csökken, hanem ellenkezőleg, még nagyobb lenne.

68 Ezért a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott statisztikai adatok figyelembevételével és ezzel ellentétes elemek hiányában e bíróság megalapozottan gondolja úgy, hogy e rendelkezéssel ellentétes az olyan nemzeti előírás, amely ahhoz vezet, hogy a nyugdíjas nőket a nyugdíjas férfiaknál jelentősen nagyobb arányban zárja ki a rendkívüli nyugdíjemelésből.

A harmadik kérdésről

69 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy a 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy ha azon vizsgálat keretében, amelyet e bíróságnak a második kérdés megválaszolásához kell végeznie, arra a következtetésre kell jutnia, miszerint a nyugdíjas nőknek a nyugdíjas férfiakénál valóban jelentősen nagyobb arányát érinthette hátrányosan a kisnyugdíjaknak az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer által előírt rendkívüli emelésből történő kizárása, e hátrány igazolható azzal, hogy a munkavállaló nők hamarabb részesülnek nyugdíjban, hogy hosszabb ideig kapják azt vagy azzal, hogy a kompenzációs pótlék küszöbe ugyanezen 2008-as évre vonatkozóan szintén rendkívüli emelés tárgyát képezte.

70 E tekintetben mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint ellentétes a 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével az olyan nemzeti intézkedés, amely közvetett hátrányos megkülönböztetést valósít meg, mivel – bár semlegesen fogalmazták meg – alkalmazása ténylegesen jóval több nőt, mint férfit

érint hátrányosan, hacsak ezt az intézkedést nem igazolják olyan objektív tényezők, amelyek távol állnak a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéstől. Ez a helyzet akkor, ha a választott eszközök azon tagállam szociálpolitikájának törvényes célját szolgálják, amelynek jogszabályairól szó van, és e cél elérésére alkalmasak és ahhoz szükségesek (lásd ebben az értelemben a C-8/94. sz. Laperre-ügyben 1996. február 8-án hozott ítélet [EBHT 1996., I-273. o.] 14. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

71 Ezenkívül az ilyen tényezőt csak akkor lehet a hivatkozott célkitűzés biztosítására alkalmasnak tekinteni, ha az valóban megfelel annak az elérésére való törekvésnek, és azt koherens és szisztematikus módon hajtják végre (lásd ebben az értelemben többek között a C-250/09. és C-268/09. sz., Georgiev egyesített ügyekben 2010. november 18-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-11869. o.] 56. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

72 Ezt követően a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik továbbá, hogy – bár végső soron a tényállás értékelésére és a nemzeti jogszabály értelmezésére egyedül hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság feladata annak meghatározása, hogy a szóban forgó jogszabályi rendelkezést igazolja-e és mennyiben egy ilyen objektív tényező – a nemzeti bíróság számára ez előzetes döntéshozatal keretében hasznos válaszokat adni hivatott Bíróság hatásköre kiterjed arra, hogy az alapeljárás iratai, valamint a hozzá előterjesztett írásbeli és szóbeli észrevételek alapján az előtte lévő konkrét jogvita eldöntését lehetővé tévő útmutatást adjon e nemzeti bíróságnak (lásd ebben az értelemben többek között a fent hivatkozott Seymour-Smith és Perez ügyben hozott ítélet 67. és 68. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

73 Végül a Bíróság több alkalommal határozott úgy, hogy a tagállamok a szociál- és foglalkoztatáspolitikájuk célkitűzéseinek a megvalósítására alkalmas intézkedések megválasztásán keresztül széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek (lásd többek között a fent hivatkozott Seymour-Smith és Perez ügyben hozott ítélet 74. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

74 Azonban a hátrányosan megkülönböztetőnek vélt szabály alkotójaként a tagállam feladata annak bizonyítása, hogy az említett szabály megfelel a szociálpolitikája jogos célkitűzésének, hogy e célkitűzés távol áll minden, nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéstől, és hogy ésszerűen vélhette úgy, hogy a megválasztott eszközök alkalmasak az említett célkitűzés megvalósítására (lásd többek között a fent hivatkozott Seymour-Smith és Perez ügyben hozott ítélet 77. pontját).

75 Ezért meg kell vizsgálni azt, hogy az ítélkezési gyakorlatból kialakult ezen elvekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság előtt hivatkozott, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés szövegében szereplő három ok valamelyike alkalmas-e az alapügyben szóban forgó közvetett hátrányos megkülönböztetés igazolására, feltéve hogy azt a kérdést előterjesztő bíróság az általa végzendő vizsgálat során a Bíróság által a második kérdésre adott válaszban szolgáltatott elemeket figyelembe véve megállapítja.

76 Mindenekelőtt az arra alapított igazolással kapcsolatban, hogy a női munkavállalók hamarabb kapnak nyugdíjat, és így a járulékaik mértéke általában kevesebb, mint a férfi munkavállalóké, az ilyen tény, amely egy járulékalapú társadalombiztosítási rendszerben a befizetett járulékok és a kapott ellátások közötti kötelező egyensúlyra vonatkozik, egy azon tényezők közül, amelyek magyarázatul szolgálnak a női munkavállalók által kapott nyugdíjak átlagosan alacsonyabb összegének mértékét.

77 Ezen indok azonban semmiképpen sem igazolhatja a kisnyugdíjban részesülő nőknek az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer által előírt rendkívüli nyugdíjemelésből való kizárását.

78 Amint ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság elmagyarázza, e korrekciós rendszer a nyugdíjak vásárlóerejének a fogyasztási árak alakulására tekintettel történő fenntartását célzó nyugdíj-kiigazítást ír elő.

79 Következésképpen nyilvánvaló, hogy e kiigazítás nem minősül a befizetett járulékok ellenszolgáltatását jelentő ellátásnak. Ezért a kisnyugdíjra jogosultaknak a nyugdíjkorrekcióból történő kizárásának az igazolása céljából nem lehet erre hivatkozni.

80 Következésképpen annak esetleges igazolásának a vizsgálata keretében, hogy a nők ki vannak zárva olyan korrekciós intézkedésből, mint amelyről az alapügyben szó van, nem helytálló az arra a körülményre alapított indok, hogy a nők általában kevesebb járulékot fizetnek, mint a férfiak.

81 Ezt követően meg kell vizsgálni az arra alapított indokot, hogy a várható élettartamuk átlagosan hosszabb ideje miatt a munkavállaló nők hosszabb ideig jogosultak nyugdíjra.

82 Ezen indok, éppúgy, mint a nyugdíjas nők által fizetett járulékok kisebb mértékére vonatkozó indok, a járulékalapú társadalombiztosítási rendszerben a járulékok és az ellátások közötti, az ezen utóbbiak mértékének a megállapítása során biztosítandó kötelező egyensúlyt célozza.

83 Azonban nincs kapcsolat ezen indok és a kisnyugdíjra jogosultaknak az olyan korrekciós rendszer által előírt rendkívüli emelésből való kizárása között, mint amelyről az alapügyben szó van.

84 Amint ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, és amint a jelen ítélet 78. pontjában is szerepel, e korrekciós rendszer célkitűzése annak biztosítása, hogy a nyugdíjak a fogyasztási árakra tekintettel fenntartsák vásárlóerejüket.

85 Márpedig e célkitűzés távol áll attól a célkitűzéstől, amelyre azon hivatkozott igazolás alapul, amely a járulékok és az ellátások közötti pénzügyi egyensúlynak az ezen utóbbiak megállapítása során történő biztosítását célozza.

86 A nők átlagosan hosszabb várható élettartamára tehát nem lehet hivatkozni olyan indokként, amely igazolhatja a kisnyugdíjasoknak a nyugdíjak vásárlóerejének a biztosítását célzó rendkívüli emelésből való kizárását.

87 Végül meg kell vizsgálni azt a harmadik okot, amely a kisnyugdíjak alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer és különösen az ASVG 634. §-a (10) bekezdésének a 2007. évi módosító törvényből adódó változata által a 2008-as évre vonatkozóan előírt rendkívüli emelésből való kizárásának igazolását célozza, vagyis azon kompenzációs pótlék küszöbének a rendkívüli, ugyanezen módosító törvény által szintén a 2008-as évre vonatkozóan előírt emelését, amelyben főszabály szerint részesülnek a kisnyugdíjasok.

88 Ezen igazolás megalapozottságának a vizsgálata céljából a kérdést előterjesztő bíróság szerint figyelembe kell venni azt a tényt, hogy e rendkívüli emelés csak akkor jár a kompenzációs pótlék tényleges emelésével, ha teljesíti a jövedelmek összesítésére vonatkozó feltételt, vagyis azt, hogy a nyugdíjas és a vele közös háztartásban élő házastársa más nettó jövedelmeivel megnövelt nyugdíj bruttó összege ne haladja meg az említett küszöb adott összegét, míg a rendkívüli emelés nyújtása nagyobb mértékű nyugdíjak esetében nem függ más jövedelmek figyelembevételének ilyen feltételétől.

89 E tekintetben a Bíróság már megállapította, hogy a kompenzációs pótlék egy olyan ellátás, amelynek célja a jogosult számára a létminimum biztosítása nem kielégítő nyugdíj esetén (a C-160/02. sz. Skalka-ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-5613. o.] 26. pontja).

90 Az említett ellátás így azt a jogszerű szociálpolitikai célt tűzi ki, amely távol áll minden, nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéstől (lásd a szociális biztonság minimális ellátásának az emelésével kapcsolatban ebben az értelemben a 30/85. sz. Teuling-ügyben 1987. június 11-én hozott ítélet [EBHT 1987., 2497. o.] 15–17. pontját).

91 Ezenkívül a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a szociális minimummal egyező jövedelem biztosítása a tagállamok szociálpolitikájának szerves része, és hogy ezek a szociális védintézkedések típusa és azok végrehajtásának a részletei vonatkozásában ésszerű mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek (a fent hivatkozott Molenbroek-ügyben hozott ítélet 15. pontja).

92 A Bíróság továbbá a szociális biztonság minimális ellátását megállapító nemzeti rendszerekkel kapcsolatban úgy határozott, hogy egy ilyen ellátás növelése, még ha abból főképp a férfiak részesülnek is olyan szabályok alkalmazása miatt, amelyek megkövetelik a házastárs jövedelmeinek a figyelembevételét, a 79/7 irányelvre tekintettel főszabály szerint igazolható (a fent hivatkozott Teuling-ügyben hozott ítélet 17. pontja, valamint a fent hivatkozott Molenbroek-ügyben hozott ítélet 16. és 17. pontja).

93 Hasonlóképpen a kompenzációs pótlékból a házastárs jövedelmeinek az összesítésére vonatkozó szabály alkalmazásából adódó kizárás, még ha főképpen a nyugdíjas nőket is érinti, igazolható annak a biztosításából álló célkitűzésre tekintettel, hogy a nyugdíj ne csökkenjen a szociális minimum alá.

94 Azonban, amennyiben a kompenzációs pótlék küszöbének a rendkívüli emelésére a kisnyugdíjasoknak az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer által előírt rendkívüli emelésből történő kizárásának az igazolásaként hivatkoznak azzal az indokkal, hogy ezen emelés célja ezen kizárás hatásainak a kompenzálása, a jövedelmek összesítése ilyen szabályának e korrekciós rendszer saját célkitűzésére tekintettel szintén igazolhatónak kell lennie.

95 Márpedig nem ez a helyzet, mivel nincs kapcsolat e jövedelemösszesítési szabály és az említett korrekciós rendszer saját célkitűzése között, amely rendszer, amint fent szerepel, a nyugdíjak vásárlóerejének a fogyasztási árak alakulására tekintettel történő fenntartásának a biztosítását célozza.

96 Éppen ellenkezőleg, az a körülmény, hogy valamely kisnyugdíjas vagy házastársa más jövedelmekkel rendelkezik, semmiképpen sem vezet ahhoz, hogy az ilyen nyugdíj összegét a magasabb összegű nyugdíjakhoz hasonlóan e nyugdíjak vásárlóerejének a biztosítása céljából ne kellene rendkívüli emelésben részesíteni.

97 Azon érvelésre, miszerint nem szükséges rendkívüli emelést nyújtani abban az esetben, ha a nyugdíjjogosult és házastársa összességében elegendő bevétellel rendelkezik ahhoz, hogy ne kerüljenek a szociális minimum alá, nem lehet a kisnyugdíjban részesülő és a magasabb összegű nyugdíjra jogosult személyek közötti eltérő bánásmód objektív igazolásaként hivatkozni, mivel ezen utóbbiak csupán a nyugdíjuk összege miatt már eleve elegendő bevétellel rendelkeznek (lásd analógia útján a C-102/88. sz. Ruzius-Wilbrink-ügyben 1989. december 13-án hozott ítélet [EBHT 1989., 4311. o.] 11. pontját).

98 Mivel csak a kisnyugdíjra jogosultakat vetik alá a jövedelmek összesítésére vonatkozó feltételnek azon kompenzációs pótlékra való esetleges jogosultságuk értékelése érdekében, amelynek az emelése semlegesítheti azon korrekciós intézkedésből való kizárás hatásait, amelyben minden más nyugdíjjogosult részesül, a jelen ítélet 70–74. pontjában említett ítélkezési gyakorlat fényében nem tekinthető úgy, hogy a tagállam a hátrányosan megkülönböztetőnek vélt szabály alkotójaként bizonyította, hogy ésszerűen vélhette azt, hogy a kompenzációs pótlék rendkívüli emelése, amelyre igazolásként a 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése alapján hivatkoznak, valóban megfelel az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer azon céljának az elérésére

való törekvésnek, hogy biztosítsák a nyugdíjak vásárlóerejének a fenntartását, és hogy azt koherens és szisztematikus módon hajtották végre.

99 Más elemek is megerősítik ezt a következtetést.

100 Amint ugyanis a jelen ítélet 66. pontjában szerepel, a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott statisztikai adatokból kitűnik, hogy a kisnyugdíjas nők 82%-a nem kap korrekciós pótlékot a jövedelmek összesítésére vonatkozó szabály alkalmazása miatt, míg ez a kisnyugdíjas férfiaknak csak az 58%-a esetében áll fenn.

101 Ebből következik, hogy tulajdonképpen a kisnyugdíjban részesülő nők nagyon nagy többsége esetében a kompenzációs pótlék küszöbének az emelése a kisnyugdíjra jogosultakra nézve nem semlegesíti a rendkívüli emelésből való kizárás hatásait.

102 Ezen adatok ezzel szemben azt jelzik, hogy mivel a kisnyugdíjban részesülő férfiak egyértelműen nagyobb aránya kap kompenzációs pótlékot, az említett küszöb rendkívüli emeléséből jelentősen nagyobb mértékben részesülhetnek, és így ezen intézkedés még inkább súlyosbítja az eltérő bánásmódot, amelynek a kisnyugdíjban részesülő nők az áldozatai.

103 Ebben az összefüggésben a Bíróság már határozott úgy, hogy valamely törvény rendelkezései alóli kivételek bizonyos esetekben sérthetik a törvény koherenciáját, különösen akkor, ha terjedelmük miatt az említett törvény által megvalósítani kívánt céllal ellentétes eredményre vezetnek (a C-341/08. sz. Petersen-ügyben 2010. január 12-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-47. o.] 61. pontja, valamint a C-159/10. és C-160/10. sz., Fuchs és Köhler egyesített ügyekben 2011. július 21-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-6919. o.] 86. pontja).

104 Következésképpen a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha azon vizsgálat keretében, amelyet a kérdést előterjesztő bíróságnak a második kérdés megválaszolásához kell elvégeznie, arra a következtetésre kell jutnia, hogy a nyugdíjas nőknek a nyugdíjas férfiakénál valóban jelentősen nagyobb arányát érinthette hátrányosan a kisnyugdíjaknak az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer által előírt rendkívüli emelésből történő kizárása, e hátrány nem igazolható azzal, hogy a munkavállaló nők hamarabb részesülnek nyugdíjban, hogy hosszabb ideig kapják azt, sem azzal a körülménnyel, hogy a kompenzációs pótlék küszöbe ugyanezen 2008-as évre vonatkozóan szintén rendkívüli emelés tárgyát képezte.

A költségekről

105 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló, 1978. december 19-i 79/7/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nyugdíj olyan éves korrekciós rendszere, mint amelyről az alapügyben szó van, ezen irányelv hatálya alá tartozik, és ezért vonatkozik rá a hátrányos

megkülönböztetés ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében kimondott tilalma.

2) **A 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a kérdést előterjesztő bírósághoz benyújtott statisztikai adatok figyelembevételével és ezzel ellentétes elemek hiányában e bíróság megalapozottan gondolja úgy, hogy e rendelkezéssel ellentétes az olyan nemzeti előírás, amely ahhoz vezet, hogy a nyugdíjas nőket a nyugdíjas férfiaknál jelentősen nagyobb arányban zárja ki a rendkívüli nyugdíjemelésből.**

3) **A 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha azon vizsgálat keretében, amelyet a kérdést előterjesztő bíróságnak a második kérdés megválaszolásához kell elvégeznie, arra a következtetésre kell jutnia, hogy a nyugdíjas nőknek a nyugdíjas férfiakénál valóban jelentősen nagyobb arányát érinthette hátrányosan a kisnyugdíjaknak az alapügyben szóban forgó korrekciós rendszer által előírt rendkívüli emelésből történő kizárása, e hátrány nem igazolható azzal, hogy a munkavállaló nők hamarabb részesülnek nyugdíjban, hogy hosszabb ideig kapják azt, sem azzal a körülménnyel, hogy a kompenzációs pótlék küszöbe ugyanezen 2008-as évre vonatkozóan szintén rendkívüli emelés tárgyát képezte.**

Aláírások